

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความสำคัญและปัญหา

ตั้งแต่ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเปิดการซื้อขายครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2547 เป็นต้นมา จนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2549 มีปริมาณการซื้อขายสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีปริมาณข้อตกลงที่ทำการซื้อขายเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าวันละ 1,000 ข้อตกลงต่อวัน<sup>1</sup> ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ถึง 32,000 ข้อตกลงต่อวัน ซึ่งเป็นมูลค่าการซื้อขายข้อตกลงดังกล่าวกว่า 1.4 ล้านล้านบาท<sup>2</sup> ซึ่งหากมีปริมาณการซื้อขายเป็นดังเช่นที่ได้คาดการณ์เอาไว้แล้ว ก็จะเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ผลิตผลผลิตทางการเกษตรและต่อเศรษฐกิจอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 กำหนดให้บุคคลที่สามารถทำการซื้อขายในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้จะต้องเป็นสมาชิกตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า โดยสมาชิกตลาดดังกล่าวมีสองประเภท คือ ผู้ค้าล่วงหน้าและนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้ซื้อผู้ขาย(ลูกค้า) จะทำการซื้อขายผ่านนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า และในมาตรา 90 ก็ได้กำหนดให้ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าโดยสำนักหักบัญชีเป็นคู่สัญญา กับสมาชิกผู้ซื้อหรือสมาชิกผู้ขาย ซึ่งในกรณีนี้ก็คือนายหน้าซื้อขายล่วงหน้านั่นเอง

อย่างไรก็ตาม หากมีกรณีที่ผู้ซื้อผู้ขาย(ลูกค้า) บิดพลิ้วการปฏิบัติตามสัญญา โดยนายหน้าซื้อขายล่วงหน้ามีเหตุอ้างที่จะไม่ต้องรับผิดชอบต่อตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้ หรือนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าถูกพิทักษ์ทรัพย์โดยศาล หรือเป็นกรณีที่นายหน้าซื้อขายล่วงหน้านิ่งเฉยหรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาระหว่างนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าและผู้ซื้อผู้ขาย(ลูกค้า) จึงมีปัญหาว่า จะสามารถนำบทบัญญัติของกฎหมายใดมาใช้บังคับระหว่างนิติสัมพันธ์ดังกล่าว โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานะ และสิทธิหน้าที่ของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า รวมถึงการคุ้มครองสิทธิและทรัพย์สินของลูกค้า ทั้งนี้เพราะนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าได้กระทำการแทนผู้ซื้อ

---

<sup>1</sup> ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย, AFET ก้าวอย่างอย่างมั่นคงในขอบปีที่ 4, (กรุงเทพฯ: ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย), หน้า 2.

<sup>2</sup> คณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า, รายงานผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2548, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า), หน้า 28.

ผู้ขาย(ลูกค้า) ในการส่งคำสั่งซื้อคำสั่งขายเข้าสู่ตลาดในนามตนเองและเป็นผู้สัญญากับบุคคลภายนอก

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสถานะนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าและปัญหาที่จะเกิดขึ้น
2. เพื่อศึกษาถึงสิทธิและหน้าที่นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าและปัญหาและปัญหาที่จะเกิดขึ้น
3. เพื่อศึกษาถึงสถานะและสิทธิหน้าที่ของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าตามกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
4. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการคุ้มครองผู้ซื้อผู้ขายที่ทำการซื้อขายผ่านนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าและข้อเสนอแนะ

## 1.3 สมมติฐานการวิจัย

นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 มีลักษณะแตกต่างจากบัญญัติว่าด้วยตัวแทนนายหน้าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงสถานะและสิทธิหน้าที่ที่แท้จริงของนายหน้าตามพระราชบัญญัติสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพื่อพิจารณาถึงมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองสิทธิและทรัพย์สินของผู้ซื้อผู้ขาย

## 1.4 วิธีการวิจัยและขอบเขตการวิจัย

วิธีการวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยการรวบรวมค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสารประกอบการสัมมนา เอกสารประชาสัมพันธ์ของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และตลาดการเงิน และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังใช้ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ (Website) ทั้งในและต่างประเทศ

ขอบเขตการวิจัย มุ่งศึกษาถึงกรณีผู้ซื้อและผู้ขายทำการซื้อขายผ่านนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า โดยมุ่งศึกษาถึงสถานะและสิทธิหน้าที่ของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า และนิติสัมพันธ์ระหว่างตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าโดยสำนักกับบัญญัติกับผู้ซื้อและผู้ขาย (ลูกค้า) โดยจะศึกษาจากพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 และหลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขที่ออกโดยคณะกรรมการตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า รวมถึงกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

#### 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. จะทำให้ทราบถึงที่มาและกระบวนการและขั้นตอนในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า
2. ได้ทราบถึงสถานะที่แท้จริงของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า
3. ได้ทราบถึงสิทธิหน้าที่ของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า
4. ได้ทราบถึงกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้กับนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า